

Sygn. akt V ACa 722/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jacek Grela
Sędziowie:	SA Maria Sokołowska (spr.) SA Katarzyna Przybylska
Protokolant:	sekretarz sądowy Joanna Makarewicz

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2012 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa D. Ż.

przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy

z dnia 11 kwietnia 2012 r., sygn. akt I C 62/11

I oddala apelację;

II zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 722/12

UZASADNIENIE

Powód D. Ż. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa - Zakładu Karnego (...) kwoty 250.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku z odbywaniem kary pozbawienia wolności.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2012r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy oddalił powództwo, nie obciążył powoda kosztami procesu i kosztami sądowym, od których uiszczenia powód był zwolniony, obciążył Skarb Państwa.

Sąd Okręgowy podzielił podnoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia. Powód zakończył odbywanie kary w dniu 26 lutego 2004r. a pozew wniósł 25 stycznia 2011 r., wobec czego upłynął trzyletni termin przewidziany w art. 442 § 1 kc, ponieważ najpóźniej w dniu opuszczenia jednostki penitencjarnej powód dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Sąd Okręgowy wskazał, że w niniejszej sprawie stosować należało art. 442 § 1 kpc obecnie nieobowiązujący, ponieważ przedawnienie roszczenia nastąpiło przed wejściem w życie ustawy, która uchyliła ten przepis i dodała art. 4421 kc. Według dotychczasowych przepisów przedawnienie roszczenia nastąpiło z dniem 26 lutego 2007r. Na skutek uznania zarzutu przedawnienia za zasadny Sąd I instancji nie badał istnienia przesłanek uzasadniających żądanie. W konsekwencji Sąd Okręgowy na podstawie art. 442 § 1 kc oddalił powództwo. O kosztach Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 102 kpc.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, domagając się jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Zarzucił rozstrzygnięciu naruszenie przepisów postępowania poprzez oddalenie wniosków dowodowych w postaci przesłuchania świadków i odrzucenie kolejnego wniosku powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu oraz podniósł, że oddalenie powództwa nie było prawidłowe. W uzasadnieniu wywodził, że na skutek złych warunków odbywania kary naruszone zostały jego dobra osobiste (godność, intymność, zdrowie). Nie podzielił rozważań Sądu co do przedawnienia roszczenia wskazując, że nastąpi to w dniu 26 lutego 2014r. O tym, że może domagać się zadośćuczynienia dowiedział się bowiem w dniu 25 stycznia 2011 r. Podniósł, że przedawnienie następuje z upływem 10 lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia prawa procesowego poprzez nieustanowienie dla powoda pełnomocnika z urzędu, bowiem kwestia zasadności odmowy uwzględnienia wniosku powoda w tym przedmiocie była już badana przez Sąd II instancji na skutek zaskarżenia przez powoda postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 16 maja 2012r. Sąd Apelacyjny, uznając zarzuty zażalenia za bezzasadne, oddalił je.

Chybiony jest także zarzut niezasadnego, zdaniem apelującego, oddalenia wniosków dowodowych. Wobec tego, że oddalenie powództwa nastąpiło ze względu na stwierdzenie przedawnienia roszczenia, przeprowadzenie postępowania dowodowego dotyczącego warunków odbywania przez powoda kary byłoby bezprzedmiotowe. Wobec tego Sąd I instancji uczynił prawidłowo oddalając zgłoszone wnioski dowodowe (tak też Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 lutego 2006r., III CZP 84/2005, LexPolonica nr 400641).

Odnosząc się do zarzutu naruszenia prawa materialnego, w szczególności art. 442 kc, zgodzić się należy z Sądem Okręgowym, że dochodzone przez powoda roszczenia uległy przedawnieniu. Zgodnie z art. 442 § 1 kc roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej

czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Właściwą chwilą w celu określenia początku trzyletniego biegu przedawnienia jest moment „dowiedzenia się o szkodzie”, gdy poszkodowany „zdaje sobie sprawę z ujemnych następstw zdarzenia wskazujących na fakt powstania szkody”; inaczej rzecz ujmując, gdy ma „świadomość doznanej szkody” (por. uchwałę składu 7 sędziów SN z 11 lutego 1963 r., III PO6/62, OSNCP 1964, nr 5, poz. 87). Takie samo stanowisko przyjął Sąd Najwyższy w wyroku z 18 września 2002 r., III CKN 597/00 (LexPolonica nr 1423462). Zważając na fakt, że powód domagał się w niniejszym postępowaniu zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku z odbywaniem kary pozbawienia wolności, to nie może budzić wątpliwości, że o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia dowiedział się najpóźniej w dniu 26 lutego 2004r. tj. w dniu, w którym zakończył odbywanie kary. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do przyjęcia, że powód dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia w styczniu 2011 r. Jak wynika z treści apelacji, w styczniu 2011r. powód dowiedział się o możliwości dochodzenia zadośćuczynienia od pozwanego zakładu karnego, ale to nie ma znaczenia dla ustalenia początku biegu terminu przedawnienia. Art. 442 kc określając moment rozpoczęcia biegu przedawnienia nie mówi bowiem o chwili, w której poszkodowany dowiedział się o tym, jakie roszczenia mu przysługują, lecz, jak wyżej wspomniano, o momencie, w którym

2

dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. To zaś nastąpiło najpóźniej w chwili opuszczenia pozwanego zakładu karnego. Reasumując, trzyletni bieg terminu przedawnienia zakończył się z dniem 26 lutego 2007r. W tym stanie rzeczy podzielić należało stanowisko Sądu I instancji, że wystąpienie z pozwem w styczniu 2011 r. nastąpiło po przedawnieniu roszczenia.

Powód nietrafnie odnosi się do dziesięcioletniego terminu przedawnienia z art. 442 § 1 zd. 2 kc. Przepis ten stanowi: „Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę”. Według przepisu zawartego w zdaniu poprzedzającym, tj. w art. 442 § 1 zd. 1 kc „roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia”. Przepis art. 442 § 1 zd. 2 kc nawiązuje do przepisu zawartego w zdaniu go poprzedzającym. Ponieważ użyte zostały w nim, jako w kolejnym zdaniu normy traktującej o przedawnieniu roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym słowa Jednakże w każdym wypadku”, oznacza to, że bez względu na uregulowanie zawarte w zdaniu poprzednim, roszczenie przedawnia się z upływem terminu określonego w tym przepisie, biegnącego od zdarzenia w nim wymienionego. Wynika z tego, że jeżeli roszczenie nie przedawniło się na podstawie art. 442 § 1 zd. 1 kc, to gdy wypełniona została hipoteza przepisu art. 442 § 1 zdanie 2 kc - roszczenie ulega przedawnieniu na podstawie tego przepisu. W niniejszej sprawie nie znajdowałby jednak zastosowania art. 442 § 1 zd. 2 kc i przewidziany w nim termin przedawnienia, ponieważ roszczenie powoda przedawniło się na podstawie art. 442 § 1 zd. 1 kc.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc orzekł jak w punkcie I wyroku, oddalając apelację powoda jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł w punkcie II wyroku

na podstawie art. 99 kpc zgodnie z wynikającą z art. 98 kpc zasadą odpowiedzialności za
wynik postępowania i w oparciu o § 11 ust. 1 pkt 25 rozporządzenia Ministra
Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz
ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu
(Dz. U. z 2002r., Nr 163, poz. 1348 ze zm.).